

DKS-plan for Brønnøy, Vega og Vevelstad Kommuner, 2025 – 2028

Geologi = kystkultur? Ses i sammenheng med 8. kl. og verdensarv/kulturarv

Museet i Velfjord? Vevelstad? Vega?

[illegible]

DEN KULTURELLE SKOLESEKKEN, 2025 – 2028.

DKS-plan for Brønnøy, Vega og Vevelstad kommuner.

FORORD

Siden skoleåret 2007/08 har det i Brønnøy, Vega og Vevelstad kommuner vært vedtatt en felles plan for Den Kulturelle Skolesekken(DKS) som et interkommunalt samarbeid. Siste DKS-plan gjelder for perioden 2021 – 2024, og selv om det ikke er gitt verken nasjonale eller fylkeskommunale føringer om at planen skal være tidsbegrenset, så har vi valgt å rullere planen hvert fjerde år. Det betyr at DKS-planen høsten 2024 rulleres for å gjelde for perioden 2025 - 28.

Dette interkommunale samarbeidet er en suksess og har ført til at elevene i grunnskolen har fått et bedre og mer helhetlig tilbud enn om det hadde vært tre enkeltstående kommuner. Tilføring av midler fra Nordland fylkeskommune skjer for alle tre kommuner til Brønnøy kommune. Midlene forvaltes av skolenes kulturkontakter og DKS-koordinator fra Kulturskolen i Brønnøy.

DKS-tilbudene til skolene er slik at Nordland fylkeskommune hvert skoleår sender ut produksjoner som kommer i tillegg til tildelt beløp. Disse fylkeskommunale prosjektene er ikke nok til å gi tilbud til alle klassetrinn, og tildelte beløp har blitt brukt til å gi tilbud til andre klassetrinn. Hvilke klassetrinn dette har vært har variert fra år til år. I tillegg har Kulturskolen i Brønnøy bidratt med årlige prosjekter til 2. klassene og 7. klassene.

I utarbeidelsen av ny plan har vi tatt utgangspunkt i det som har fungert i de foregående planene og lagt til det som vi mener skal til for at DKS skal bli enda bedre i årene som kommer. Fokusfag og kompetansemål tar utgangspunkt i Fagfornyelsen som ble innført i grunnskolene i 2020.

Vår måte å organisere DKS på er og har vært en suksess og har skapt oppmerksomhet fra andre deler av fylket. Samarbeidet med DKS i Nordland fylkeskommune er utmerket, og vi lærer av hverandre på flere områder.

Ett av de viktigste grep vi har tatt er å involvere Brønnøysund videregående skole i den kommunale DKS-gruppen for derigjennom å få mest mulig utbytte for flest mulig elever i skolene, og videregående skole er nå en del av DKS-tilbudet.

Et annet viktig grep vi tok, og som ble en viktig suksessfaktor var oppnevnelsen av Kulturkontakter. Fra intensjon om at disse skulle være kulturkontakter for DKS, har de blitt kontakter for det meste av tilbud innen kultur på sin skole. Dette er gledelig, men det har ført til en større belastning på den enkelte kulturkontakt utover å ha ansvaret for DKS på sin skole. I tillegg til å ha ansvaret for DKS på sine respektive skoler, så har kulturkontaktene ansvar for kontakt med og rapportering til Nordland fylkeskommune.

Alle tre samarbeidende kommuner ønsker i tillegg til DKS å inngå tettere samarbeid for å gi kulturopplevelser for både eldre og barnehagebarn. Det finnes et nasjonalt tilbud til de eldre gjennom *Den Kulturelle Spaserstokken(DKSS)*, men det er både uklart og ulikt hvordan dette er organisert i våre tre kommuner. I Brønnøy kommune er eldrerådet tildelt myndighet for tildeling av midler og rapportering av den kulturelle spaserstokken. Eldrerådet skal

samarbeide med DKS-koordinator (rektor i Kulturskolen i Brønnøy). Organisering av DKSS er noe som den enkelte kommune initierer et samarbeid om, og gjerne med *Den kulturelle skolesekken*, som vi representerer. For barnehagene er det verken nasjonalt eller fylkeskommunalt kommet føringer om at de skal ha et tilbud om regelmessige kulturopplevelser for barnehagebarn. Hva som gjøres i forhold til kulturopplevelser i barnehagene i våre tre kommuner har vi ikke oversikten over, men også her bør kommunene vurdere en plan.

Etter alle disse årene kan vi si at forståelsen og gleden over DKS-tilbudene til skolene har vært en berikelse for både elever og lærere og DKS er godt forankret i skolene i Brønnøy, Vega og Vevelstad kommuner.

Den kulturelle skolesekken:

Den kulturelle skolesekken er kjernen i statens politikk for kulturformidling i skolen, og det er skolene som eier DKS. Det øvrige profesjonelle kulturliv, lokalt, nasjonalt og internasjonalt er leverandører til DKS. Allikevel er det naturlig at man på lokalt plan samarbeider med kommunale institusjoner slik som kulturskole, bibliotek, museum osv. DKS er en obligatorisk ordning for elever i skolen. DKS er ikke en erstatning for de praktisk, estetiske fagene, men kommer i tillegg til disse. Kunstnere og kulturarbeidere erstatter ikke grunnskolelæreren, men er kunst og kulturarbeidere fullt og helt.

Opprettelsen av kulturkontakter på skolene var og er en forutsetning for å lykkes med DKS i kommunene.

Utarbeidelsen av DKS-planen er gjort av representanter fra grunnskolen i Brønnøy, Vega og Vevelstad, Brønnøysund videregående skole og Kulturskolen i Brønnøy:

- o Brønnøysund barneskole: Fredrik Endresen
- o Brønnøysund ungdomsskole: Karina Lande
- o Hilstad skole: Elisabeth Eliassen
- o Nordhus skole: Susanne Larsen
- o Vega barne- og ungdomsskole: Daniel Ulriksen
- o Vevelstad sentralskole: Solfrid Strand
- o Brønnøysund videregående skole: Åse Møller.

DKS-koordinator(sekretær):

- o Kulturskolen i Brønnøy: Hans Kristian Edvardsen

NASJONALE FØRINGER

I ”Stortingsmelding nr. 8(2007 – 08) – Kulturell skulesekk for framtida” står det om presisering av mål og prinsipp:

Den kulturelle skulesekken er ei nasjonal satsing der kultur- og opplæringssektoren samarbeider om å medverke til at elevar i skulen får oppleve, kan gjere seg kjende med og utvikle forståing for profesjonelle kunst- og kulturuttrykk av alle slag.

Måla for Den kulturelle skulesekken skal vere:

- *å medverke til at elevar i skulen får eit profesjonelt kunst- og kulturtilbod*

- å leggje til rette for at elevar i skulen lettare skal få tilgang til, gjere seg kjende med og utvikle forståing for kunst- og kulturuttrykk av alle slag
- å medverke til å utvikle ei heilskapleg innlemming av kunstnarlege og kulturelle uttrykk i realiseringa av skulen sine læringsmål.

Måla med og prinsippa til DKS skal ta hensyn til og tilpasse seg læreplanverket for Kunnskapsløftet.

Videre skal DKS utformes og vurderes etter et sett med prinsipper, bl.a.:

Kulturelt mangfold: DKS skal omfatte ulike kunst- og kulturuttrykk med røtter i et mangfold av kulturer og fra ulike tidsperioder.

Bredde: Både musikk, scenekunst, visuell kunst, film, litteratur og kulturarv skal være representerte i DKS. Det skal være variasjon i formidlingsmåtene.

Regularitet: Elevene skal sikrest et regelmessig tilbud på alle klassetrinn.

Samarbeid kultur–skole: Arbeidet med DKS skal skje i et godt samarbeid mellom kultur- og opplæringssektoren på alle nivå. Det skal sikrest god forankring og tid til planlegging i skolen.

Rollefordeling kultur–skole: Opplæringssektoren har ansvaret for å legge for- og etterarbeid pedagogisk til rette for elevene, mens kultursektoren har ansvaret for kulturinnholdet i DKS og for å informere om innholdet i god tid.

Lokal forankring og eierskap: DKS må forankres lokalt, i den enkelte skolen, kommunen og fylket. Dette sikrer lokal entusiasme og gi rom for mange lokale varianter, slik at alle skal kunne kjenne eierskap til DKS.

Videre sies det:

Departementet meiner det er fullt mulig å skape ei felles forståing av målsettingene med DKS på tvers av opplæringssektoren og kultursektoren. Det er også mulig å etablere ei praktisk arbeidsdeling.

DKS er ei stor kultur- og skolepolitisk satsing. Ordninga er tufta på et nært samarbeid mellom to samfunnssektorer med til dels ulike mål, tradisjoner og språk. Opplæringssektoren har definerte styringslinjer og politisk vedtatte læreplaner som gjelder for alle, mens en i kunst- og kultursektoren ofte har mer uformelle strukturer og står friere til å velge mål for virksomheten.

Departementet mener at de to sektorene både kan utfylle hverandre og inspirere hverandre. Både kulturpolitiske og skolepolitiske mål skal ligge til grunn for ordninga. Målene og prinsippene for DKS skal ta hensyn til og tilpasse seg læreplanverket for Kunnskapsløftet.

Likevel trengs det å tydeliggjøre hva DKS står for i forhold til annen aktivitet innenfor kunst- og kulturområdet i skolen.

Gjennom DKS skal elever i grunnskolen, og etter hvert den videregående skolen, få møte profesjonell kunst og kultur i alle sjangrer. DKS er oppretta for å sikre at disse møtene finner sted, og at de er tufta på kvalitet og profesjonalitet. Det er kultursektoren som har ansvaret for å produsere tilbud i DKS.

DKS skal være en del av skolens arbeid med kunst og kultur, men skal ikke favne om alt av kulturaktiviteter i skolehverdagen. DKS skal ikke være en erstatning for estetiske fag eller andre fag i skolen, men komme i tillegg. Kunstnerne og kulturarbeiderne skal ikke gå inn i skolen og erstatte lærerne, men være kunstnere og kulturarbeidere fullt og heilt. Ved at

kunstnere og kulturarbeidere kommer inn i skolen eller at skolen besøker kulturinstitusjoner, blir kulturkompetansen i skolen styrka. Det blir også åpnet for å nytte kunstnerlige og kulturelle uttrykk på en ny måte i skolen. Et godt samarbeid mellom kultursektoren og opplæringssektoren er en forutsetning dersom dette skal medverke til å øke kulturkompetansen i skolen.

Selv om DKS skal ta hensyn til skolene sine planer, skal DKS være noe særskilt eller ekstraordinært. DKS skal sørge for de ekstraordinære kunst- og kulturopplevingene i skolehverdagen. Samtidig er det viktig at barn og unge kjenner at DKS er en naturlig del av skolen, og at elevene er fortrolige med at innholdet også henger sammen med den generelle læreplanen og fagene de har undervisning i. Det hviler et ansvar på skolen og lærerne, slik at DKS inngår i og blir tilpasset planene til skolen.

I dette arbeidet må kultursektoren være lydhør for egenarten i skolen. Kultursektoren skal legge til rette for et godt og profesjonelt innhold i DKS og må ta ansvar for at innholdet i kulturtilbudene er kjent for skolen. I utdanningssektoren er det viktig at satsinga blir prioritert, slik at det blir planlagt i god tid før gjennomføring. Det er viktig at skolen legg til rette for og planlegg eventuelt pedagogisk arbeid i for- og etterkant.

Det skal være mulighet til å gi systematisk tilbakemelding fra skolen og elevene etter hvert tilbud eller prosjekt.

MÅL

DKS skal gi elevene opplevelser og læring gjennom kunst og kultur. Kunst og kultur skal gi opplevelser som er viktig for å utvikle det enkelte menneskes personlighet og livskvalitet. Kunst og kultur skal være identitetsskapende og gjøre oss oppmerksomme på hvem vi er og hvor vi kommer fra.

Kunst og kultur skal, gjennom DKS, sikre at alle elever som går ut av grunnskolen har:

- god lokalkunnskap knyttet til kommunens historie og det estetiske miljø
- opplevelser, kunnskap og refleksjon knyttet til kunst og kultur.

LOKAL GJENNOMFØRING OG ORGANISERING

Hvert klassetrinn har et bestemt tema innen kunst og kultur som de skal fordype seg i, og temaene er bindende for skolene. Gjennomføring skjer i samarbeid mellom kulturkontaktene på skolene og kulturkoordinatoren.

Vedlagte plan viser hvilke temaer som skal tilbys gjennom DKS, og tar for seg tilbud innen *obligatoriske temaer*. Vi har valgt å ikke si noe om lokale planer siden skolene selv har tradisjoner for å gjennomføre forskjellige prosjekter uavhengig av hverandre. Dette er et lokalt initiativ og tradisjon som hver enkelt skole skal initiere og gjennomføre.

Kommunenes DKS-gruppe.

Kommunenes DKS-gruppe består av skolenes kulturkontakter, og de skal:

- ha som ansvar å sørge for å opprette og vedlikeholde mottakerapparat for kunstnere/kulturarbeidere som kommer til skolen. Dette gjøres bl.a. gjennom å holde kurs i ”elever som arrangører” – såkalte *Kulturverter* – samt oppfølging av disse.

Kulturverter er viktig for skolens omdømme og stolthet og elever og læreres forventninger.

- Være bindeledd mellom kulturkoordinatoren for DKS, skolen og de enkelte lærerne i de klassetrinn som får besøk av kunstnere/kulturarbeidere.
- Utarbeide årlig en faglig gjennomføringsplan for DKS i Brønnøy, Vega og Vevelstad kommuner.
- Forvalte kommunenes midler og fylkeskommunalt tilskudd til bruk innen DKS.
- Kvalitetssikre de tilbud som tilbys elevene
- Vedlikeholde opplysninger om elevtall m.m. som etterspørres av Nordland fylkeskommune
- Rapportere etter endt kulturtiltak
- Rullering av DKS-planen hvert fjerde år

Andre oppgaver og mandat:

I tillegg til oppgavene gitt i DKS-planen vil det være andre oppgaver som det vil være naturlig for skolene å gi Kulturkontakten ansvaret for, som for eksempel:

- Være kontaktperson for andre kommunale/regionale kulturaktører
- Mandat til å peke ut samarbeidspersoner ved egen skole ved ulike arrangement.
- Innhente forslag fra egen skole og fremme disse som forslag til DKS-produksjoner overfor kommunenes DKS-gruppe

DKS-koordinator

DKS-koordinatoren er sentral i gjennomføringen av DKS. Koordinatoren har ansvaret for:

- kontakten mellom leverandører av kulturtilbudene og skolene i Brønnøy, Vega og Vevelstad.
- kunne gi opplysninger om navn på aktuelle personer som kan benyttes når prosjekter/workshops i henhold til den enkelte skoles lokale plan skal gjennomføres.
- være sekretær for kommunenes DKS-gruppe
- skrive DKS-rapport til DKS nasjonalt og fylkeskommunalt hvert år
- sikre at DKS-planen blir evaluert og revidert og at forpliktelsene i planen følges opp.

Rektor ved Kulturskolen i Brønnøy er kulturkoordinator.

DKS-gruppen vil innhente kulturfaglige råd fra eksterne kulturarbeidere og andre samarbeidspartnere ved behov.

Kompensasjon for arbeidet som kulturkontakt:

Det blir gitt kompensasjon for arbeidet som kulturkontakt i grunnskolen ved at alle DKS-kontakter gis 5% av undervisningstiden til arbeidet med DKS.

I tillegg skaffes det vikarer til møter i DKS-gruppen, ev. DKS-konferanser og produksjoner som kommer til skolene.

Brønnøysund ungdomsskole får mye ansvar for å organisere for andre skoler siden mye foregår på samfunnshuset. Fleksibilitet fra Brønnøysund ungdomsskole med mulighet for DKS-kontakten til å forlate undervisning for å ta seg av besøkende kunstnere er påkrevd. Likeså avspasering hvis fritiden må brukes til dette.

Til orientering organiseres arbeidet ved Brønnøysund videregående skole ved at funksjonen er lagt til bibliotekar Åse Møller. Oppgaven utføres innfor normalarbeidstid.

ØKONOMI

Kommunene i Nordland fylke mottar direkte tilskudd til DKS fra fylket. Disse pengene brukes til å gi et godt DKS tilbud til kommunenes elever. I tillegg til disse midlene får hver kommune produksjoner fra DKS-Nordland.

Det forutsettes at de midlene kommunene mottar fra Nordland Fylkeskommune, samt eventuelle kommunale midler, forvaltes av kommunenes DKS-gruppe. Skolene skal stille med ressurser til kulturkontaktene ved at disse gis timer av undervisningstiden for å utføre sine oppgaver som kulturkontakter.

Arbeidet som DKS-koordinator legges til rektor ved Kulturskolen i Brønnøy.

Avhengig av arbeidsmengde for kulturkontaktene og koordinatoren vil det ikke på dette tidspunkt være behov for tilførsel av eksterne midler til gjennomføring av organiseringen av DKS i kommunene.

KOMPETANSEUTVIKLING

I stortingsmeldingen kommer det klart fram at det ikke skal brukes av statlige DKS midler til kompetanseheving. Allikevel poengteres det flere ganger at det vil være behov for kompetanseheving i skolen. Det sies, bl.a.:

Det er behov for å styrkje og samordne satsinga på kompetanseutvikling i arbeidet med Den kulturelle skulesekken både i opplæringssektoren og i kultursektoren. I den vidare utviklinga av Den kulturelle skulesekken skal det arbeidast målretta med ulik kompetanseutvikling. Fagkompetanse må utviklast hos dei faglege instansane.

Kompetanseheving er noe den kommunale DKS-gruppen ønsker og som bør innlemmes i skolens plan for kompetanseheving i våre kommuner. Det er også ønskelig at det settes av egne midler til dette i den enkelte skole, eller at det bevilges egne kommunale midler til kompetanseheving, men dette må ses i sammenheng med den kommunale kompetansekartleggingen for grunnskolene. Andre samarbeidspartnere kan f.eks. være Kulturskolen i Brønnøy, Sceneinstruktøren for Sør-Helgeland, bibliotekene, Helgeland museum og andre frie grupper.

SKOLENES DKS-PLAN

Kulturkontakter:

- o Brønnøysund barneskole: Fredrik Endresen
- o Brønnøysund ungdomsskole: Karina Lande
- o Hilstad skole: Elisabeth Eliassen
- o Nordhus skole: Susanne Larsen
- o Vega barne- og ungdomsskole: Daniel Ulriksen
- o Vevelstad sentralskole: Solfrid Strand
- o Brønnøysund videregående skole: Åse Møller.

Kulturkoordinator:

- o Kulturskolen i Brønnøy: Hans Kristian Edvardsen

Innholdet i de obligatoriske temaene er forankret i kompetansemålene i Fagfornyelsen.

1. klasse

Obligatorisk tema: Samisk kunst og kultur

Fokusfag: Kunst & Håndverk/Samfunnsfag/ Musikk/KRLE/Norsk

2. klasse

Obligatorisk tema: Kunstverksted

Fokusfag: Kunst & Håndverk

3. klasse

Obligatorisk tema: Litteratur

Fokusfag: Norsk/Kunst og håndverk

4. klasse

Obligatorisk tema: Scenisk uttrykk

Fokusfag: Norsk/Kunst og Håndverk/Kroppsøving/Musikk

5. klasse

Obligatorisk tema: Kystkultur

Fokusfag: Naturfag/Samfunnsfag

6. klasse

Obligatorisk tema: Musikk og bevegelse

Fokusfag: Kroppsøving/Musikk

7. klasse

Obligatorisk tema: Animasjon

Fokusfag: Kunst & Håndverk

8. klasse

Obligatorisk tema: Verdensarv/kulturarv

Fokusfag: Samfunnsfag/Naturfag

9. klasse

Obligatorisk tema: Litteratur

Fokusfag: Norsk og Engelsk

10. klasse

Obligatorisk tema: Kulturopplevelse

Fokusfag: Norsk/Engelsk/ Kunst & Håndverk/ Musikk

VEDLEGG:

1. Fokusfag med kompetansemål.

Høringsinstanser:

Brønnøysund barneskole
christina.orvik@bronnoyskolen.no

Brønnøysund ungdomsskole
ola.moe@bronnoyskolen.no

Hilstad skole
siri.nepas@bronnoyskolen.no

Brønnøy kultur- og kompetansesenter
kenneth.volden@bronnoyskolen.no

Vega barne- og ungdomsskole
skolepost@vega.kommune.no

Vevelstad sentralskole
hjokal@vevelstadskolen.no

Helgeland museum avd/Brønnøy
hees@helmus.no

Helgeland museum avd/Vevelstad
sokj@helmus.no

Trollfjell Geopark
kamilla.pedersen@trollfjellfriluftstraad.no

Brønnøy folkebibliotek
b.bibliotek@bronnøy.kommune.no

Vega folkebibliotek
vega.folkebibliotek@vega.kommune.no

Vevelstad folkebibliotek
vevelstad.folkebibliotek@vevelstad.kommune.no

Vega verdensarvsenter
senter@verdensarvvega.no

Brønnøysund videregående skole
bvs-post@vgs.nfk.no

Fokusfag og kompetansemål

DKS-plan for Brønnøy, Vega og Vevelstad kommuner

2025 – 2028

1. klasse – Samisk kunst og kultur.

Fokusfag:

Kunst & Håndverk/Samfunnsfag/ Musikk/KRLE/Norsk

Kompetansemål:

Samfunnsfag:

Kjerneelementer: Undring og utforskning, Identitetsutvikling og fellesskap.

Beskrive og gi døme på mangfold i Noreg, med vekt på ulike familieformer og folkegrupper, inkludert det samiske urfolket

Kunst og håndverk:

Kjerneelementer: Visuell kommunikasjon, Kulturforståelse.

Studere form gjennom å tegne, male og fotografere

Planlegge og konstruere i naturmaterialer etter inspirasjon fra samisk og lokal byggeskikk

Vise fram og presentere objekter gjennom utstilling eller samling

Musikk:

Kjerneelement: Kulturforståelse.

Formidle opplevelser av ulike musikalske uttrykk gjennom samtale og kunstneriske uttryksformer

KRLE:

Kjerneelementer: kjennskap til religion og livssyn, Kunne ta andres perspektiv.

Sammenligne og presentere ulike årstider og høytider i kristendom og andre religions- og livssynstradisjoner, som kulturarv

Norsk:

Kjerneelementer: Muntlig kommunikasjon, Språklig mangfold.

Uttrykke tekstopplevelser gjennom lek, sang, tegning, skriving og andre kreative aktiviteter

Lytte, ta ordet etter tur og begrunne egne meninger i samtaler

2. klasse – Kunstverksted

Fokusfag:

Kunst og håndverk

Kompetansemål:

Kunst og håndverk:

Kjerneelementer: Håndverksferdigheter, Visuell kommunikasjon, Kunst- og designprosesser.

Bruke håndverksteknikker og håndverktøy i utforming av tre, leire og tekstil på en miljøbevisst og trygg måte.

Undersøke egenskaper ved materialer og dele sanseerfaringer

Utforske ulike visuelle uttrykk og bygge videre på andres ideer i eget skapende arbeid
Eksperimentere med form, farge, rytme og kontrast
Studere form gjennom å tegne, male og fotografere
Vise fram og presentere objekter gjennom utstilling eller samling

3. klasse – Litteratur

Fokusfag:

Norsk/Kunst og Håndverk

Kompetansemål:

Norsk:

Eleven skal kunne

- lese og lytte til fortellinger, eventyr, sangtekster, faktabøker og andre tekster på bokmål og nynorsk og i oversettelse fra samiske og andre språk, og samtale om hva tekstene betyr for eleven.
- utforske og formidle tekster gjennom samtale, skriving, lek, bevegelse og andre kreative uttrykk.
- beskrive, fortelle og argumentere muntlig og skriftlig og bruke språket på kreative måter.

Kunst og håndverk:

Eleven skal kunne

- utforske ulike visuelle uttrykk og bygge videre på andres ideer i eget skapende arbeid.
- Eksperimentere med form, farge, rytme og fotografere.

4. klasse – Scenisk uttrykk

Fokusfag:

Norsk/Kunst og Håndverk/Kroppsøving/Musikk

Kompetansemål:

Norsk:

Eleven skal kunne beskrive, fortelle og argumentere muntlig og skriftlig og bruke språket på kreative måter.

Kunst og håndverk:

Eleven skal kunne gjennomføre kunst- og designprosesser ved å søke inspirasjon, utforske muligheter, gjøre valg og lage egne produkter.

Kroppsøving:

Eleven skal kunne forstå kroppsleg ulikskap mellom seg selv og andre, og inkludere andre i ulike bevegelsesaktiviteter.

Musikk:

Eleven skal kunne formidle egne musikkopplevelse og beskrive bruk av musikalske virkemidler ved hjelp av ekle fagbegreper.

Utforske og eksperimentere med puls, rytme, tempo, klang, melodi, dynamikk, harmoni og form i dans, med stemmen og i spill på instrumenter.

5. klasse – Kystkultur

Fokusfag:

Naturfag/samfunnsfag

Kompetansemål:**Samfunnsfag:**

Elevane skal kunne innhente og bruke informasjon frå ulike typar historiske, geografiske og samfunnskunnskaplege kjelder for å kaste lys over forhold i ulike samfunn, til ulike tider, og i sitt eige liv.

- Kjerneelement: Berekraftige samfunn

Elevane skal forstå korleis geografiske, historiske og notidige forhold har lagt og legg føresetnader for korleis menneske har dekt og dekkjer behova sine, og for korleis dei har fordelt og fordeler ressursar i ulike samfunn. Det inneber å sjå at geografisk mangfald og variasjon dannar rammer for livsgrunnlag og levkår.

Eleven skal kunne utforske korleis menneske i fortida livnærte seg, og samtale om korleis sentrale endringar i livsgrunnlag og teknologi har påverka og påverkar demografi, levkår og busetjingsmønster

Naturfag:

Eleven skal kunne

- gjøre rede for hvordan organismer kan deles inn i hovedgrupper, og gi eksempler på ulike organismers særtrekk
- gjøre rede for betydningen av biologisk mangfold og gjennomføre tiltak for å bevare det biologiske mangfoldet i nærmiljøet
- foreslå tiltak for å bevare det biologiske mangfoldet i nordområdene og gi eksempler på betydningen av tradisjonell kunnskap i naturforvaltning
- utforske og beskrive ulike næringsnett og bruke dette til å diskutere samspill i naturen

6. klasse – musikk og bevegelse**Fokusfag:**

Musikk/kroppsøving

Kompetansemål:**Musikk:**

- utøve et repertoar av musikk, sang, andre vokale uttrykk og dans fra samtiden og historien
- lytte, eksperimentere og skape nye uttrykk med instrumenter, kropp, stemme eller lyd fra andre kilder, og presentere resultatet
- utforske og formidle musikalske opplevelser og erfaringer
- Oppleve musikk

Kjerneelementet *oppleve musikk* legger vekt på at elevene lytter aktivt og sansende. Dette åpner for emosjonelle erfaringer fra det hverdagslige til de eksistensielle møtene med musikk, og gir elevene øvelse i å gi uttrykk for musikalske erfaringer. Kunnskap om og erfaring med musikk og musikalske virkemidler er utgangspunktet for en reflektert og utforskende tilnærming til musikkopplevelsen.

Kroppsøving:

- utforske og gjennomføre lek og spill sammen med andre i ulike bevegelsesaktiviteter

- øve på sammensatte bevegelser, alene og sammen med andre
- gjennomføre aktiviteter ut fra egne interesser og forutsetninger i dans, friluftsliv, idrettsaktiviteter og andre bevegelsesaktiviteter

Kjerneelement: Deltakelse og samspill i bevegelsesaktiviteter

- Elevene skal håndtere utfordringer og løse oppgaver i et læringsfellesskap og kunne reflektere over samspill, samhandling og likeverd. I mange bevegelsesaktiviteter er deltakelse, medvirkning og samarbeid nødvendig for å fremme læring hos seg selv og andre. Det innebærer å anerkjenne ulikhet og inkludere alle, uavhengig av forutsetninger.

Kjerneelement: Bevegelse og kroppslig læring

- Elevene skal bli kjent med å være i bevegelse alene og sammen med andre ut fra egne interesser, intensjoner og forutsetninger. Elevene utforsker egen identitet og eget selvbylde, og reflekterer og tenker kritisk om sammenhengene mellom bevegelse, kropp, trening og helse. Kroppsøving gir rom for kroppslig læring gjennom lek og øving i friluftsliv, dans, idrettsaktiviteter og andre bevegelsesaktiviteter. Kroppslig læring handler om allsidig motorisk læring, utvikling av kroppsbevissthet og stimulering til bevegelsesglede.

7. klasse – Animasjon

Fokusfag:

Kunst og håndverk

Kompetansemål:

- bruke digitale verktøy til å planlegge og presentere prosesser og produkter
- tegne form, flate og rom ved hjelp av virkemidler som kontraster, skygge, proporsjoner og perspektiv
- utforske og reflektere over hvordan følelser og meninger vises i kunst, og bruke symbolikk og farge til å uttrykke følelser og meninger i egne arbeider
- designe og lage en utstilling som viser fram prosess og produkt
- Kjerneelementet håndverksferdigheter innebærer at elevene skal utvikle håndlag, praktiske ferdigheter og utholdenhet ved å bruke ulike redskaper og materialer. Elevene skal utvikle forståelse for materialers egenskaper, funksjonalitet og uttrykk gjennom eget skapende arbeid. De skal bruke harde, plastiske og myke materialer og digitale verktøy på en etisk, miljøbevisst og trygg måte gjennom hele skoleløpet.
- Kjerneelementet kunst- og designprosesser innebærer at elevene skal utvikle nysgjerrighet, kreativitet, mot, skaperglede, utholdenhet og evne til å løse problemer. Kjerneelementet vektlegger både åpne og utforskende prosesser, og stegvise prosesser med utvikling og innovasjon som mål.
- Kjerneelementet visuell kommunikasjon innebærer at elevene skal kunne lese, forstå og bruke det visuelle språket. Utvikling av tegneferdigheter er her helt grunnleggende for å kunne kommunisere ideer, erfaringer, budskap og sammenhenger. Elevene skal bruke visuelle virkemidler bevisst og eksperimenterende i todimensjonale, tredimensjonale og digitale uttrykk.

8. klasse – Verdensarv/kulturarv

Fokusfag:

Naturfag/samfunnsfag

Kompetansemål:

Naturfag:

- Bruke og lage modeller for å forutsi eller beskrive naturfaglige prosesser og systemer og gjøre rede for modellenes styrker og begrensinger
- Delta i risikovurderinger knyttet til forsøk og følge sikkerhetstiltakene
- Utforske, forstå og lage teknologiske systemer som består av en sender og en mottaker
- Bruke programmering til å utforske naturfaglige fenomener.

Samfunnsfag:

- Reflektere over hvordan mennesket har kjempet og kjempet for endringer i samfunnet og samstundes har vært og er påvirket av geografiske forhold og historisk kontekst.
- Drøfte hvordan fremstillinger av fortida, hendelser og grupper har påvirket og påvirker holdningene og handlingene til folk
- Utforske hvordan teknologi har vært og fremdeles er en endringsfaktor, og drøfte innvirkningene teknologien har hatt og har på enkeltmenneske, samfunn og natur

9. klasse – Litteratur

Fokusfag:

Norsk/engelsk

Kompetansemål:

Norsk:

Eleven skal kunne

- lese skjønnlitteratur og sakprosa på bokmål og nynorsk og i oversettelse fra samiske og andre språk, og reflektere over tekstenes formål, innhold, sjangertrekk og virkemidler
- sammenligne og tolke romaner, noveller, lyrikk og andre tekster ut fra historisk kontekst og egen samtid
- beskrive og reflektere over egen bruk av lesestrategier i lesing av skjønnlitteratur og sakprosa
- skrive tekster med funksjonell tekstbinding og riktig tegnsetting og mestre rettskriving og ordbøyning på hovedmål og sidemål
- bruke fagspråk og kunnskap om grammatikk, tekststruktur og sjanger i samtale om og bearbeiding av tekster
- uttrykke seg i ulike sjangre og eksperimentere med sjangre på kreative måter
- bruke varierte strategier i språklæring, tekstsaking og kommunikasjon

-Kjerneelementer i norskfaget: Elevene skal lese tekster for å oppleve, bli engasjert, undre seg, lære og få innsikt i andre menneskers tanker og livsbetingelser. Norskfaget bygger på et utvidet tekstbegrep. Dette innebærer at elevene skal lese og oppleve tekster som kombinerer ulike uttrykksformer. De skal utforske og reflektere over skjønnlitteratur og sakprosa på bokmål og nynorsk, på svensk og dansk, og i oversatte tekster fra samiske og andre språk. Tekstene skal knyttes både til kulturhistorisk kontekst og til elevenes egen samtid.

Engelsk:

Eleven skal kunne

- stille spørsmål og følge opp innspill i samtaler om ulike emner tilpasset ulike formål, mottakere og situasjoner
- utforske og beskrive noen språklige likheter og ulikheter mellom engelsk og andre språk eleven kjenner til, og bruke dette i egen språklæring
- bruke kunnskap om ordklasser og setningsstruktur i arbeid med egne muntlige og skriftlige tekster
- følge regler for rettskriving, ordbøying, setningsstruktur og tekststruktur
- lese, diskutere og videreformidle innhold fra ulike typer tekster, inkludert selvvalgte tekster
- lese, tolke og reflektere over engelskspråklig skjønnlitteratur, inkludert ungdomslitteratur

10. klasse – Kulturopplevelse

Fokusfag:

Norsk/engelsk/kunst og håndverk/musikk

Kompetansemål:

Norsk:

Eleven skal kunne

- lese skjønnlitteratur og sakprosa på bokmål og nynorsk og i oversettelse fra samiske og andre språk, og reflektere over tekstenes formål, innhold, sjangertrekk og virkemidler
 - sammenligne og tolke romaner, noveller, lyrikk og andre tekster ut fra historisk kontekst og egen samtid
- Kjerneelementer i norskfaget: Elevene skal lese tekster for å oppleve, bli engasjert, undre seg, lære og få innsikt i andre menneskers tanker og livsbetingelser. Norskfaget bygger på et utvidet tekstbegrep. Dette innebærer at elevene skal lese og oppleve tekster som kombinerer ulike uttrykksformer. De skal utforske og reflektere over skjønnlitteratur og sakprosa på bokmål og nynorsk, på svensk og dansk, og i oversatte tekster fra samiske og andre språk. Tekstene skal knyttes både til kulturhistorisk kontekst og til elevenes egen samtid.

Engelsk:

Eleven skal kunne

- utforske og videreformidle innhold i engelskspråklige kulturelle uttrykksformer fra ulike medier knyttet til egne interesser

-Kjerneelementer i engelskfaget: Språklæringen skjer i møte med engelskspråklige tekster. Tekstbegrepet brukes i vid forstand: muntlige og skriftlige, trykte og digitale, grafiske og kunstneriske, formelle og uformelle, skjønnlitterære og sakpregede, fra nåtid og fortid. Tekstene kan inneholde skrift, bilder, lyd, tegninger, grafer, tall og andre uttrykksformer som er satt sammen for å understreke og formidle et budskap. Arbeid med engelskspråklige tekster bidrar til å gi elevene kunnskap om og erfaring med språklig og kulturelt mangfold, og også innsikt i urfolks levemåter, tenkesett og tradisjoner. Gjennom å reflektere over, tolke og kritisk vurdere ulike typer engelskspråklige tekster skal elevene tilegne seg språk og kunnskap om kultur og samfunn. Elevene utvikler med dette interkulturell kompetanse slik at de kan forholde seg til ulike levemåter, tenkesett og kommunikasjonsmønstre. Elevene skal få et grunnlag for å se sin egen og andres identitet i en flerspråklig og flerkulturell sammenheng.

Kunst og håndverk:

Eleven skal kunne

- analysere hvordan identitet og stedstilørighet kommuniseres i arkitektur, klestradisjoner, kunst eller gjenstander, og integrere kulturelle referanser i eget skapende arbeid

- undersøke hvordan kunst, inkludert samisk kunst, kan bidra i samfunnskritikk, og skape kunstuttrykk som belyser utfordringer i egen samtid

Musikk:

- utforske og formidle musikalske opplevelser og erfaringer, og reflektere over bruk av musikalske virkemidler
- utforske og reflektere over hvordan musikk, sang og dans som estetiske uttrykk er påvirket av og uttrykk for historiske og samfunnsmessige forhold, og skape musikalske uttrykk som tar opp utfordringer i samtiden
- utforske og drøfte musikkens og dansens betydning i samfunnet og etiske problemstillinger knyttet til musikalske ytringer og musikkulturer